

Institutul "Ovidiu Șincai"

Bucuresti, str. Atena nr. 11, sector 1, tel. 230. 24.34, 230.24.74, 231.55.22
fax: 231.55.23, www.fisd.ro, e-mail: isd@rdsnet.ro

Buletin de analiză politică

Anul IV, nr. 1 (41), 21 ianuarie 2005

Buletin editat de Institutul "Ovidiu Șincai"
Reproducerea integrală sau parțială a textelor este permisă
numai cu acordul Institutului "Ovidiu Șincai"

SUMAR

I. Analiză politică internă

Călin Popescu Tăriceanu - profil comunicațional3

II. Analiză politică externă

**Alegerile din Republica Moldova -
o nouă mutare pe tabla de șah est-europeană?7**

I. Analiză politică internă

Călin Popescu Tăriceanu - profil comunicațional

Deși comunicator puternic, Călin Popescu-Tăriceanu a intrat într-o relație de subordonare cu Băsescu, lucru evident atât la nivelul temelor abordate, cât și la cel al poziționării pragmatice.

1. Poziția comunicațională înainte de alegeri

Strâns legată de activitatea sa politică preelectorală, poziția comunicațională se poate identifica odată cu marcarea rolurilor pe care Popescu-Tăriceanu le-a îndeplinit în ultima perioadă. Acestea sunt următoarele:

- membru marcant al PNL
- om de afaceri
- purtător de cuvânt al AD.A.
- candidat al AD.A. pentru funcția de prim-ministru

În cadrul PNL, acesta a avut un rol de secundant al lui Theodor Stolojan, vector pentru mesaje cu teme în general economice, cu care s-a identificat. Poziția sa a fost una de echilibru, reflectată și în comunicare: față de radicalizarea tot mai accentuată a unor lideri PNL (Stolojan, Nicolăescu), Popescu-Tăriceanu s-a individualizat printr-un discurs circumscris/punctual, mult mai relaxat decât cel al lui Stolojan. Ulterior, în cadrul AD.A., valorificând experiența sa de manager, a fost purtător de cuvânt al alianței, calitate în care a continuat să joace un rol de element de echilibru, contrastând uneori marcant cu discursul lui Traian Băsescu, alături de care forma tandemul președinte-premier. Inevitabil, aria tematică a discursului s-a lărgit. Stilul de comunicare nu s-a modificat însă.

Poziția sa de comunicator este dată de competența acumulată nu doar în activitatea politică (este membru fondator al PNL), ci și în afaceri. Capitalul de notorietate din această zonă a fost transferat aproape fără pierderi în zona politică.

2. Poziția comunicațională după alegerile din 2004

Poziția față de Traian Băsescu

Rolurile asumate de Popescu-Tăriceanu în perioada post-electorală au depins foarte mult de poziția pe care a avut-o față de Traian Băsescu. Față de Băsescu, care și-a început man-

datul de președinte printr-o serie de gesturi spectaculoase, Popescu-Tăriceanu s-a caracterizat ca fiind elementul de echilibru și „seriozitate”/respectabilitate care este așteptat, în general, de la un șef de guvern.

Într-o primă etapă de funcționare a guvernului, de asemenea, Tăriceanu a fost dominat evident de Traian Băsescu. Situația cea mai clară a fost episodul relațiilor dintre PUR și guvern, când președintele s-a adresat direct cetățenilor în legătură cu o serie de probleme care se petreceau în interiorul guvernului, adică în domeniul de competență al lui Popescu-Tăriceanu.

Ulterior, Popescu-Tăriceanu a trecut la conturarea unui rol concordant cu imaginea sa politică anterioară - acela de comunicator structurat pe punctele de sprijin fermitate, echilibru, pragmatism. Probabil că prin impunerea acestei mărci Popescu-Tăriceanu intenționează să se desprindă tacit de sub tutela comunicațională a lui Băsescu. Acesta este un potențial punct de divergență între cei doi.

Poziția față de alți actori

În relație cu ceilalți actori, Tăriceanu a adoptat o serie de roluri precum cele de avertizor, decident, mediator, partener. Primele trei presupun o proiecție implicită de putere - ele nu pot fi îndeplinite de indivizi care nu sunt situați în poziții de putere. În ceea ce privește rolul de avertizor, acesta se referă la atitudinea față de aparatul administrativ, justiție și poliție, pe care l-a somat să respingă imixtiunile politice și să „își facă treaba”. Mesajul este implicit adresat electoratului și se referă la practicile pe care le utiliza (în opinia lui Tăriceanu) PSD.

Rolul de decident este clar conturat în momentele când Tăriceanu face uz de poziția sa de autoritate pentru a rezolva dispute. Cazurile tipice sunt tranșarea controverselor cu FMI cu privire la creșterea pensiilor, cea privitoare la stabilirea prefecturilor. În fine, are un rol de echilibrant/mediator. Rolul de mediator este adoptat în relație cu actori care au lansat teme/inițiative spectaculoase - vezi scandalul prefectului din Covasna și cel al documentarului Trianon, când Călin Popescu-Tăriceanu a intervenit calmând suspiciunile șefilor de filiale PNL și PD, respectiv a denunțat dimensiunea exagerată dată difuzării documentarului în orașele din Transilvania.

Legat de rolul de mediator/factor de echilibru, Popescu-Tăriceanu promovează asiduu imaginea de politician pragmatic - „pe noi nu ne interesează trecutul, ci viitorul” - în relație cu scandalul „Trianon”. Pragmatismul și eficiența sunt, alături de responsabilitate, cuvintele cheie ale discursurilor lui Tăriceanu și sunt conexe temelor economice, în general.

În relație cu ceilalți comunicatori politici, Popescu-Tăriceanu a adoptat un rol de partener, ceea ce face cu atât mai evidentă relația sa asimetrică cu Băsescu. Atitudinea față de colegii din guvern și cea promisă față de parlament - premierul va răspunde interpelărilor parlamentarilor - semnifică intenția lui Popescu-Tăriceanu de a schimba stilul de comunicare în interiorul structurilor oficiale și de a oferi o comunicare mai transparentă.

Popescu-Tăriceanu proiectează o imagine personală din care rolurile oficiale nu constituie decât o parte. Astfel, mai mult decât alți demnitari, el a permis și chiar a cultivat prezentarea vieții sale personale de către mass-media, un act care este menit să „umanizeze” rolul de premier. Atât această atitudine, cât și cea cu privire la „egalizarea comunicării” sunt două măsuri la care Popescu-Tăriceanu a recurs pentru a accentua unele puncte de diferență între el și Adrian Năstase.

Tipul de poziționare comunicațională al lui Popescu-Tăriceanu este adecvat unei situații de rutină, într-un context în care are parteneri de același gen. În condițiile în care partenerii se manifestă spectaculos (Băsescu), Popescu-Tăriceanu nu este avantajat din punct de vedere al vizibilității și transmite cu ușurință mesajul că este subordonat.

„Comunicarea transparentă” spre public este un instrument retoric puternic, care nu garantează neapărat îmbunătățirea modului de operare al guvernului și care ar putea însă să ascundă opacități și relații anormale între Popescu-Tăriceanu și alți centri de putere.

3. Teme de discurs

Temele lansate de Popescu-Tăriceanu sunt în strânsă legătură cu rolurile proiectate. Fixate de comun acord în perioada campaniei electorale, temele predilecte de până acum au fost cele economice și sociale - introducerea cotei unice de impozitare, recalcularea pensiilor, disponibilizări - care coincid cu primele măsuri luate de guvern. Pe lângă acestea mai există grupul de teme corupție/justiție/poliție, care au fost, de asemenea, teme de campanie ale alianței AD.A.

Una dintre temele predilecte este cea a libertății presei, promovată de Tăriceanu. Este evident că o astfel de temă are o mare receptare în mass-media și vectorul ei (Băsescu, Tăriceanu) este receptat pozitiv. Asumarea acestei teme a fost și este un factor important în atitudinea pozitivă a presei față de membrii tandemului Băsescu-Tăriceanu.

Adoptarea temelor sociale este un aspect important - chiar dacă în materie de evoluții reale nu vor exista progrese spectaculoase, faptul că guvernul și Popescu-Tăriceanu personal se ocupă atât de asiduu de această temă creează percepția că politicile destinate pensionarilor, de exemplu, vor funcționa. Implicit, este slăbită pretenția PSD de unic reprezentant al categoriilor sociale defavorizate.

Se poate observa că Tăriceanu reia din poziția de șef al Executivului temele lansate de Băsescu sau temele cu care acesta se identifică, dar cu amendamentul important că nu sunt lansate exploziv. De aici se poate concluziona că, la fel ca în campania electorală sau în perioada anterioară constituirii AD.A., Tăriceanu este doar un vector secundar și acum, în relație cu Băsescu.

4. Stilul de comunicare

La fel ca în cazul redefinirii rolului de premier, Tăriceanu redefinește modul de comunicare pe care lumea trebuie să îl aștepte de la premier. El se remarcă printr-un stil de comunicare relaxat, care oscilează relativ puțin pe axa conformism - contestare și care însoțește cel mai pregnant rolul său de mediator/factor de echilibru.

Limbajul utilizat este simplu, clar, proprietatea asupra termenilor este evidentă. Popescu-Tăriceanu, la fel ca și Băsescu, utilizează - cu scop persuasiv, evident - raționamente simple și percutante. Distanța temporală între începutul comunicării și transmiterea conținutului ei este mai mică decât în cazul altor comunicatori.

Din punct de vedere al funcționalității, Tăriceanu își construiește discursul adecvat momentului. Nu se lansează în considerații generale, ci, în general, încearcă să se refere la problemele în cauză. Retorica sa este de obicei una în termeni clari - opozițiile atunci-acum, opozițiile ei-noi, opoziția dintre fapt și necesitate.

În relație cu simbolurile sociale manipulate, discursul lui Tăriceanu este unul al anormalității controlate. Mai exact, spre deosebire de discursul regularizator al normalității al lui Năstase, care argumenta că prezentul este normal și că evoluția trebuie să se producă treptat, Tăriceanu nu dă impresia că ceea ce se petrece acum este optim, adoptă un discurs al discontinuității, dar limitat - „chiar dacă prezentul este anormal, noi putem să îl gestionăm”.

5. Audiență

Audiența lui Popescu-Tăriceanu este formată de comunitatea politică în sens larg - se adresează „oamenilor simpli”. În același timp, actele de limbaj efectuate vizează alți destinatari - audiența din interiorul PNL și PD, pe care trebuie să o mențină conectată în legătură cu relațiile din interiorul AD.A., audiența formată din oameni de afaceri/investitori, opoziția. Abilitatea sa de a gestiona comunicațional toate aceste sectoare este foarte importantă în perioada imediat următoare, când se va stabili cine va conduce PNL și când se vor dezbate proiectele de unificare ale PNL și PD.

6. Concluzie

Dacă privim puterea unui comunicator ca produsul dintre statutul său și competența percepută (transmisă prin discurs și acumulată în prealabil) Popescu-Tăriceanu este perceput ca un comunicator competent, moral și puternic. Totuși, statutul subordonat de până în prezent al lui Popescu-Tăriceanu este de natură a impieta asupra acestei imagini generale. Cheia relației dintre premier și președinte se află și în modul în care aceștia vor reuși să își acorde strategiile de comunicare. Potențialul de conflict rezidă din frecvența suprapunere comunicațională dintre Băsescu și Popescu-Tăriceanu, care ar fi explicabilă în condițiile în care Tăriceanu ar fi un comunicator slab, dar care nu se justifică în condițiile în care prestația acestuia este bună.

II. Analiză politică externă

Alegerile din Republica Moldova - o nouă mutare pe tabla de șah est-europeană?

La data de 6 martie 2005 în Republica Moldova vor avea loc alegeri legislative care vor stabili configurația politică a țării vecine pentru următorii patru ani. Având în vedere faptul că în ultimii patru ani, în care Partidul Comunist s-a aflat la guvernare, relațiile Republicii Moldova cu România, dar și cu restul lumii democratice, s-au aflat în impas, rezultatul alegerilor din martie devine foarte important pentru desfășurarea ulterioară a relațiilor României cu vecinul estic, dar și cu Rusia și, în urma aderării țării noastre la Uniunea Europeană, pentru politica externă a Uniunii.

Configurația scenei politice de dincolo de Prut devine, în acest context, foarte importantă, pentru că în spatele fiecărui competitor se află interese din afară care ar putea influența comportamentul extern al Republicii Moldova în relația cu ceilalți actori din regiune. Acest lucru capătă conotații și mai importante datorită persistenței problemei transnistrene, care are o semnificație geopolitică deosebită, atât pentru actorii statali interesați cât și pentru instituțiile europene.

1. Configurația scenei politice - principalii actori

La nivelul spectrului politic din Republica Moldova există o mare varietate de forțe politice de orientări diverse, ceea ce dă impresia unui pluralism de natură democratică. Totuși, majoritatea forțelor politice sunt doar grupări de fațadă, pentru că în realitate actorii politici semnificativi sunt mult mai puțini.

Fără îndoială, **Partidul Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM)**, care se află la guvernare din 2001, este principala forță politică a țării. Refondat în octombrie 1993, PCRM nu a ascuns niciodată moștenirea sa marxist-leninistă și orientarea sa în direcția construirii comunismului, oricât de perimată ar putea părea această idee în prezent. Totuși, acțiunea guvernului comunist de la Chișinău a fost mult mai moderată, încercând să împace contextul internațional caracterizat de relațiile de producție capitaliste cu propriul program. Această tendință s-a manifestat și prin inserarea în programul politic a intelectualilor, alături de muncitori și țărani, ca fiind categoriile țintă ale acțiunii partidului.

Dincolo de problemele formale, comuniștii s-au manifestat, în mod tradițional, ca exponenți ai coexistenței pașnice între majoritatea de etnie română și minoritățile slave (organul de presă al partidului, ziarul Comunistul, este bilingv, în română și rusă), după modelul sovietic de dinaintea de 1989, adică favorizând minoritatea rusă. Acest lucru este elocvent dacă se analizează site-ul partidului (exclusiv în limba rusă) și conducerea operativă, formată în

majoritate din etnici ne-români (Vladimir Voronin - președinte, de origine rusă, bănuțit chiar a avea și cetățenie rusă, Vasile Tarlev - prim-ministru, de origine bulgară, Eugenia Ostapciuc - președintele Parlamentului, de origine ucraineană, ș. a.). De altfel, politica dusă consecvent împotriva limbii române, prin inventarea „limbii moldovenești”, a constituit un element important în răcirea relațiilor cu România.

Confrunțați, însă, cu spectrul pierderii alegerilor generale din 2005, comuniștii au recurs la un subterfugiu tactic. Odată cu revenirea în atenție a problemei transnistrene ei au adoptat un discurs pro-UE și anti-Moscova pentru a valorifica, în mod populist, resentimentele majorității față de ocupația rusească. Dacă ne uităm la ultimele rezultate ale alegerilor locale din 2003, se observă o oarecare conservare a poziției puternice a PCRM de după 2001. Astfel, dacă în 2001 PCRM fusese votat de 50,07% din alegători, la alegerile locale pentru consiliile raionale și municipale din 2003, PCRM a obținut 48,1% din voturi, adică ceva mai puțin. Deși o explicație ar putea fi controlul asupra mass-media și a administrației la toate nivelele instituțiilor statului, estimările curente, care situează partidul la circa 40-45% din voturi, îi conferă prima șansă și la aceste alegeri.

Un al actor important este **Blocul „Moldova Democratică” (BMD)**, alianță electorală formată din Partidul „Alianța <Moldova Noastră>” (PAMN), Partidul Democrat din Moldova (PDM), Partidul Social-Liberal (PSL) și Partidul Ecologist „Alianța Verde” din Moldova (PEAVM). Această alianță a fost fondată în decembrie 2004 prin cooptarea PSL la Blocul Electoral „Alianța Social-Liberală <Moldova Noastră>” (BEASLMN). Acesta din urmă era format, în 2003, din Alianța Independenților din Republica Moldova (AIRM), condusă de primul municipiului Chișinău, Serafim Urechean, Alianța Social-Democrată din Moldova (ASDM), condusă de fostul prim-ministru Dumitru Braghiș, Partidul Liberal (PL), condus de Veaceslav Untilă, Partidul Reformei (PR), condus de Mihai Ghimpu, Partidul Ecologist „Alianța Verde” din Moldova și Partidul Democrat-Popular din Moldova (PDPM). Ulterior AIRM, ASDM, PL și PDPM au fuzionat în PAMN, iar Partidul Reformei s-a retras din alianță. BEASLMN a obținut 19,98% din voturi cu ocazia alegerilor raionale și municipale din 2003, în condițiile în care predecesoarei ei, Alianța Braghiș obținuse 13,36% în alegerile generale din 2001.

BMD este o alianță foarte eterogenă și cu o orientare centristă. Pilonul său principal este Alianța „Moldova Noastră”. Fondată în iulie 2003, în urma fuziunii mai sus amintite, Alianța este condusă de trei co-președinți, Dumitru Braghiș, Serafim Urechean și Veaceslav Untilă, iar orientarea sa ideologică este social-liberală. În plan extern, Alianța susține realizarea unei independențe reale a Republicii Moldova, însoțită de relații privilegiate cu România și Ucraina și de parteneriate strategice cu SUA și Rusia. De asemenea, Alianța nu s-a pronunțat categoric asupra federalizării Republicii Moldova pentru rezolvarea problemei transnistrene, astfel că ea reprezintă un partener important al Moscovei în condițiile ezitărilor comuniștilor.

Partidul Democrat din Moldova, condus de Dumitru Diacov este o altă componentă de bază a BMD. Fondat în decembrie 1998, ca un continuator al Mișcării pentru o Moldovă Democratică și Prosperă, pro-Lucinschi, PDM este un partid social-democrat de centru-stânga, membru al Organizației Internaționale Socialiste, organizație de orientare marxist-leninistă și troțkistă. PDM susține o apropiere mai mare față de Uniunea Europeană decât față de Rusia. La alegerile locale din 2003, PDM a obținut 7,68% din voturi pe cont propriu.

Partidul Social-Liberal, condus de Oleg Serebrian a fost fondat în mai 2001 de un grup de intelectuali nemulțumiți de preluarea puterii de către comuniști. PSL promovează doctrina liberalismului social de centru-dreapta, o sinteză între social-democrație și liberalism, cu preponderența ultimului element. PSL susține integrarea țării în Uniunea Europeană și o relație specială cu România, ca țară cu care Republica Moldova împărtășește o comunitate etno-lingvistică.

Partidul Ecologist „Alianța Verde”, condus de Ion Dediu este cel mai mic partid al BMD. Fondat în aprilie 1992 ei aduce o latură ecologistă mai pronunțată BMD, promovând colaborarea cu organisme internaționale cum ar fi ONU și UNESCO.

Reprezentantul social-democrației din Republica Moldova este **Partidul Social-Democrat din Moldova (PSDM)**. Fondat în mai 1990, PSDM este condus în prezent de Ion Mușuc, președintele Consiliului Național de Coordonare al partidului fiind fostul președinte și cunoscutul analist, Oazu Nantoi. PSDM are o orientare de centru-stânga, susținând independența totală a Republicii Moldova însoțită de crearea unei identități naționale moldovenești și integrarea țării în Uniunea Europeană. PSDM este membru al Internaționalei Socialiste din 1999. La alegerile generale din 2001 a obținut 2,47% din voturi și nu a intrat în parlament. La alegerile locale din 2003, PSDM a alcătuit, împreună cu PSL, Blocul electoral PSD-PSL, care a obținut 4,43% din voturi. PSDM este privit ca un partid al tehnocraților, dar nu ar putea obține un procent important la alegerile din martie pentru că nu au o bază teritorială extinsă și nici acces în mass-media.

La dreapta spectrului politic s-a menținut o singură formațiune politică mai însemnată, **Partidul Popular Creștin-Democrat (PPCD)**. Fondat în mai 1989 sub denumirea de Front Popular, PPCD este un partid creștin-democrat, membru al Internaționalei Creștin-Democrate și Populare. Condus de Iurie Roșca, PPCD a participat la guvernarea din perioada 1997-2001, suferind un recul important după 2001. La alegerile din 2001, PPCD a obținut 8,24% din voturi, iar la alegerile locale din 2003, 8,87%. PPCD se pronunță pentru aderarea la NATO, integrarea în Uniunea Europeană și o relație specială cu România, considerată ca fiind „țara-mamă”. De asemenea, PPCD sprijină realizarea unui parteneriat strategic cu Statele Unite și se pronunță pentru retragerea necondiționată a trupelor rusești din Transnistria.

2. Implicațiile problemei transnistrene

Problema Transnistriei constituie, fără îndoială, una dintre problemele cheie ale campaniei electorale din Republica Moldova, atât datorită importanței ei pe agenda cetățeanului cât și din prisma sprijinului extern pentru unele formațiuni politice. În acest context, Rusia, SUA și UE devin actori foarte importanți pentru rezultatul final.

În problema Transnistreană există, în momentul actual, propunerea Moscovei, preluată și de Statele Unite, de federalizare a Republicii Moldova. Există și nuanțe ale acestei soluții, variind de la o federație asimetrică, în care Chișinăul să aibă ponderea cea mai importantă, la o cvasi-confederație, în care Transnistria să aibă drepturi egale cu Chișinăul (în unele variante chiar și cu regiunea găgăuză!). Soluția federalizării convine astfel și SUA și Rusiei, care în condițiile impuse de războiul împotriva terorismului internațional, nu au nici un interes de a fi implicate în conflicte colaterale.

Forțele politice care exprimă cel mai bine aceste poziții erau Partidul Comuniștilor, pentru

Rusia, și Partidul Popular, pentru SUA. Între timp, comuniștii au început să se orienteze mai mult către Uniunea Europeană, întorcând spatele Moscovei în problema transnistreană și optând pentru soluția categorică a retragerii trupelor rusești. În aceste condiții, Blocul „Moldova Democratică” a devenit un partener mai atractiv pentru Moscova și acceptabil pentru Washington, în condițiile în care s-a pronunțat în favoarea federalizării și mulți dintre liderii săi sunt foști activiști ai Partidului Comunist ai Uniunii Sovietice, fiind bănuți de unele surse a fi chiar agenți KGB (FSB). Se pare că Washingtonul ar fi de acord cu această formulă de compromis, în condițiile cooptării PPCD la guvernare.

Pe de altă parte, instituțiile europene (UE, OSCE și Consiliul Europei) sunt interesate mai mult de retragerea trupelor rusești care amenință, din punct de vedere geopolitic stabilitatea unui stat din imediata vecinătate a noului spațiu european de securitate, și de respectarea drepturilor omului în regiune.

Din acest punct de vedere, singurul interlocutor interesat din Republica Moldova pare micuțul Partid Social-Liberal din cadrul BMD, deși există și alte forțe politice care pretind că sunt pro-europene. Dacă în rândul opoziției există unele afinități (mai ales la nivelul PPCD), la nivelul comuniștilor orientarea pro-europeană este fără îndoială o stratagemă conjuncturală pentru a obține sprijinul UE în alegeri.

3. Posibile evoluții

a. Revoluția portocalie

Există unele indicii care conduc la ideea că alegerile din Republica Moldova ar fi ultima piesă dintr-un scenariu al administrației americane de a avea ca interlocutori regimuri favorabile în estul Europei. În această privință, politica SUA ar fi dublată și de interesul UE pentru „vecinătatea imediată” (Belarus, Ucraina, R. Moldova), care vine însă în postura de concurent, nu de aliat. Totuși, UE nu are încă o viziune clară despre rezolvarea problemei transnistrene. În aceste condiții ar putea funcționa o înțelegere conjuncturală între SUA și Rusia prin care cea din urmă ar renunța la influența asupra unora din statele ex-sovietice (GUUAM/ Georgia, Ucraina, Uzbekistan, Azerbaidjan și Moldova) în schimbul menținerii influenței asupra altora (Armenia, Belarus, Kazahstan). Din acest punct de vedere, există teoria „revoluției portocalii” pro-americane din Georgia, Ucraina și România, care s-ar putea extinde și în Republica Moldova.

În condițiile existente în plan intern, PPCD pare actorul cel mai bine situat pentru o astfel de „revoluție”. În condițiile în care țările din regiune susțin din ce în ce mai mult interesele americane, alegerile din Republica Moldova ar putea urma un scenariu similar celor din Georgia și Ucraina, însă într-o formă moderată. PPCD ar putea fi prezentat ca fiind singura alternativă viabilă la PCRM, în condițiile în care BMD este interesat de obținerea sprijinului material al regimului de la Tiraspol și de bunăvoința Moscovei. De altfel, mulți dintre parlamentarii BMD au votat împreună cu PCRM în unele situații.

În acest scenariu, un rol important ar putea fi jucat de noul regim de la Kiev, care ar putea încuraja populația ucraineană să voteze cu PPCD. Prin exportarea modelului ucrainean, Vladimir Voronin ar putea fi asemănat cu Ianukovici, iar Iurie Roșca cu Iuscenko. Totuși, în lipsa unei campanii spectaculoase, această variantă pare improbabilă, datorită procentului scăzut acordat PPCD de sondaje.

b. Unificarea opoziției

BMD este creditat cu circa 25-30% din voturi, iar PPCD cu circa 8-10%. În condițiile în care comuniștii nu iau mai mult de 40%, iar pragul electoral de 6% va împiedica intrarea în parlament a altor forțe politice, principala manevră a opoziției ar putea fi atacul conjugat asupra comuniștilor. Acesta ar putea fi facilitat și de sprijinul Moscovei. Condiția esențială însă este acțiunea unitară a opoziției (BMD și PPCD). În caz contrar, comuniștii au drum liber către un nou mandat la guvernare.

c. Sistemul bipolar

Între BMD și PPCD există rivalități importante, încă din perioada în care cele PPCD și Alianța Brașov s-au aflat la guvernare. Unele voci din cadrul PPCD, sprijinite de elemente ale administrației de la Moscova, ar fi mai degrabă interesate de realizarea unui cadru bipartid cu PCRM, decât de o alianță cu BMD. Această alternativă ar putea fi sprijinită și de UE care vede în sprijinul Moscovei pentru BMD o continuare a influenței asupra Republicii Moldova și o tărăgănare a rezolvării problemei transnistrene.

d. Continuitatea

În cazul în care comuniștii ar rămâne la putere, este de presupus că ei vor fi obligați să adopte schimbările impuse de Uniunea Europeană. În caz contrar ei ar fi izolați și ar putea urma soarta Coreei de Nord. UE nu ar fi dispusă să negocieze cu un nou guvern PCRM decât dacă unele reforme vor fi implementate. România ar putea deveni un intermediar important în această relație după integrarea în UE

e. Alianța BMD-PCRM?

Există și eventualitatea în care PCRM nu va obține majoritatea în parlament și va fi nevoit să se alieze cu alte forțe politice sau să treacă în opoziție. În cazul unei alianțe, ea s-ar putea realiza cu BMD, ai cărui parlamentari au mai colaborat cu comuniștii. Totuși, o astfel de alianță ar fi greu de explicat alegătorilor în contextul campaniei actuale în care varianta alianței cu PCRM este exclusă la nivel formal de toate forțele din opoziție.

4. Poziția României

Odată cu instalarea unui nou guvern la București, poziția României față de Republica Moldova a suferit unele modificări. În primul rând, enunțarea ideii președintelui Traian Băsescu privind poziționarea țării pe o axă Washington - Londra - București face ca poziția României să se apropie mai mult de poziția americană față de criza transnistreană. Astfel, anunțarea unei implicări a României în rezolvarea crizei transnistrene ar putea însemna și negocierea unei soluții federale preferată și de Moscova. Scenariul este întărit de prezența în fruntea ministerului de externe român a lui Mihai Răzvan Ungureanu, care a debutat în politica externă la nivel înalt în timpul negocierii tratatului cu Ucraina, dovedind abilități de negociere cu reprezentanții spațiului ex-sovietic. Astfel, relația României cu Rusia s-ar îmbunătăți (se anunță deja vizita președintelui Vladimir Putin la București), iar relația cu Ucraina ar putea fi detensionată.

În al doilea rând, guvernul Tăriceanu a demarat deja un program de furnizare de energie

electrică Republicii Moldova, deși guvernul de la Chișinău nu și-a plătit datoriile pentru energia livrată în trecut. Această măsură indică un interes mai mare pentru situația vecinului de peste Prut decât până acum. Interesul poate fi rezultatul politicii americane în acest sens.

În această privință, PSD trebuie să adopte o poziție nuanțată. Reorientarea politicii externe a României nu trebuie să se facă în defavoarea politicii de integrare europeană. De asemenea, România trebuie să țină seama de interesele suverane ale Republicii Moldova și să ofere asistență pentru soluționarea problemei, fără a fi un pion al Moscovei în problema federalizării vecinului de peste Prut. Aproximarea de Ucraina trebuie să ducă la rezolvarea problemelor în litigiu cu acest stat și nu la ignorarea lor.
